

Oponentský posudok na habilitačnú prácu

Autor práce: PaedDr. Alžbeta Lobotková, PhD.

Názov práce: Self-efficacy a autoregulácia učiteľa

Oponent: doc. RNDr. Iveta Dirgová Luptáková, PhD.

Odbor habilitačného konania a inauguračného konania: Odborová didaktika

Výber a aktuálnosť témy

Zvolená téma habilitačnej práce „Self-efficacy a autoregulácia učiteľa“ je mimoriadne aktuálna a spoločensky relevantná. Problematika sebavnímania profesijnej zdatnosti (self-efficacy) a schopnosti autoregulácie je v kontexte neustále sa meniaceho prostredia školstva kľúčová. Téma zasahuje do oblasti pedagogickej psychológie, profesijného rozvoja učiteľov a efektívneho zvládania nárokov vyučovacieho procesu. Autorka reflektuje súčasné výzvy učiteľskej profesie a správne identifikuje potrebu skúmať faktory, ktoré ovplyvňujú profesijný výkon učiteľa, jeho schopnosť riadiť vlastné emócie, správanie a výkonnosť.

Štruktúra a kompozícia práce

Práca má prehľadnú a logicky členenú štruktúru. Je rozdelená na tri hlavné časti: teoretickú, empirickú a záverečnú vrátane diskusie. Kapitoly na seba nadväzujú v logickom slede a vytvárajú ucelený rámec, ktorý smeruje od všeobecných východísk cez teoretické koncepty až po konkrétne výskumné zistenia. Pozitívne hodnotím: precízne rozvrhnuté kapitoly, jednotnú terminológiu, vhodné prepojenie medzi teóriou a výskumom, dôraz na operacionalizáciu pojmov a ich empirické overenie.

Formálna a jazyková úroveň

Z formálnej stránky je práca na vysokej úrovni. Text je zrozumiteľný, stylisticky kultivovaný a odborný jazyk je používaný primerane. Citácie a bibliografické odkazy sú spracované podľa akademických noriem, a to systematicky. Použitá literatúra je rozsiahla, aktuálna a zahŕňa domáce aj zahraničné zdroje. V zozname použitej literatúry však chýbajú odkazy na vlastné predchádzajúce vedecké výstupy autorky, ktoré by dokumentovali systematické zaoberanie sa danou témou v minulosti.

Téma je síce spracovaná na vysokej úrovni, no absencia vlastných publikácií k danej problematike v práci vyvoláva otázku, do akej miery ide o prirodzené vyústenie doterajšej

vedeckej činnosti. Formátovanie kapitol, tabuliek, grafov aj príloh zodpovedá štandardom vedeckej práce. Výskumné nástroje sú v prílohách dôsledne uvedené, čo zvyšuje transparentnosť a vedeckú hodnotu práce.

Hodnotenie teoretickej časti

Teoretická časť je rozsiahla, preukazuje výbornú orientáciu v problematike. Autorka vychádza z relevantných konceptov (najmä sociálno-kognitívnej teórie Alberta Banduru) a dôsledne rozpracováva premenné ako self-efficacy, autoregulácia, učiteľské kompetencie či regulácia emócií. Za prínosné považujem prehľadné spracovanie rôznych modelov autoregulácie, ako aj hlbšia analýza variability chápaní pojmu self-efficacy v kontexte pedagogickej činnosti. Teoretický rámec je zároveň podkladom pre operacionalizáciu premenných vo výskumnej časti.

Hodnotenie empirickej časti

Empirická časť je dôsledne metodologicky podložená, výskumný dizajn zodpovedá cieľom práce a zvoleným hypotézam. Výskum bol realizovaný na relevantnej vzorke 136 učiteľov rôznych typov škôl, čím sa zabezpečuje dostatočná heterogenita výskumného súboru.

Za významné pozítiva empirickej časti považujem psychometrickú analýzu výskumného nástroja (vysoké hodnoty Cronbachove alfy), využitie faktorovej analýzy na identifikáciu latentných štruktúr, aplikáciu pokročilých štatistických metód (logistická regresia, rozhodovací strom, AUC) a jasná a systematická interpretácia výsledkov.

Zistený pozitívny, hoci mierny vzťah medzi self-efficacy a autoreguláciou ($r = 0,23$; $p = 0,008$) poukazuje na význam oboch konštruktov pre rozvoj profesijných kompetencií učiteľa. Zaujímavé je aj zistenie, že pohlavie a dĺžka praxe významne neovplyvňujú tieto premenné, čo otvára priestor pre ďalší výskum.

Prínos pre teóriu a prax

Práca má výrazný aplikačný potenciál. Výsledky môžu slúžiť ako podklad pre tvorbu profesijných rozvojových programov pre učiteľov, dizajn psychologických a pedagogických intervencií zameraných na posilnenie autoregulácie a sebaefektivity, rozvoj školských podporných systémov, alebo na inovácie v oblasti učiteľského vzdelávania a mentoringu.

Vedecký prínos spočíva najmä v prepojení dvoch dôležitých konštruktov a ich empirickom overení v slovenskom školskom prostredí.

Záver a celkové hodnotenie

Habilitačná práca „Self-efficacy a autoregulácia učiteľa“ je kvalitne spracovaná, odborne vyvážená a metodologicky precízna vedecká práca, ktorá napĺňa všetky požiadavky kladené na habilitačnú prácu. Autorka preukázala schopnosť samostatnej vedeckej práce, výbornú znalosť problematiky a prispela k rozvoju výskumu v oblasti odbrovej didaktiky.

Otázky k habilitačnej práci:

1. Ako by ste charakterizovali vývoj Vášho výskumného záujmu smerom k téme habilitačnej práce?
2. Ako by ste zhodnotili obmedzenia Vášho výskumného nástroja a výskumnej vzorky?
Kde vidíte limity generalizácie Vašich zistení?
3. Ako by ste vedeli transformovať zistenia Vašej práce do konkrétnej intervencie alebo rozvojového programu pre učiteľov v praxi

Po úspešnom obhájení navrhujem p. PaedDr. Alžbete Lobotkovej, PhD udeliť vedecko-pedagogický titul „docent“ v odbore habilitačného a inauguračného konania Odborová didaktika.

V Trnave 26.11.2025

doc. RNDr. Iveta Dirgová Luptáková, PhD.